

primer: dr. Bleiweisa pozna celi slovenski svet. Hvaležno se ga ima vsak spominjati. Celih 30 let izdaja znane ljubljanske Novice. Ne da se do-povedati, koliko dobrega je našemu ljudstvu storil. Slavni mož je že 65 let star in zdaj ga zelo gr-dobno z blatom pometajo. „Sl. Narod“ ga ima za onemoglega starca, za žolčnatega klevetnika, za duševnega eunuha t. j. za človeka, kate-rega so kopili . . . sram vas bodi vi omikani (?) gotovo pa nehvaležni slovenski liberalci, sram vas bodi, če še kaj srama glešate. . .

Našega vrlega Hermana, ki se kot naš po-slavec že 13 let za naše pravice poteguje, tega vrlega moža imenujejo: klevetnika, nazadnjaka, odpadnika, človeka, ki ima sebične namene. . .

S drugim časnikom, „Sl. Tednikom“ pa je dr. Vošnjak udaril po sv. katoliški veri in jejih blagoslovljenih službučnikih. In to jegovo početje je brez dvombe najbolj hudobno. Kajti s tem je nemirni Vošnjak začel pačiti in podirati tisto, kar je še naše nesrečno ljudstvo v njegovih tagah edino tolažilo in obupa varovalo, t. j. sveto kr-ščansko vero.

Kaj bomo tukaj storili?

Naj boljše bi bilo, ako bi se zopet pomirili in porazumili!

Vendar žali Bog, o tem Vošnjak in večina jegovih privržencev ničesar slišati nečejo. Slovenski liberalci hočejo, da se jihovemu brezver-stvu, jihovi blatni omiki vsi podvržemo. A tega verni Slovenci ne storimo. In zdaj nam drugo ne ostaja, kakor da se Vošnjaku in jegovim privržen-cem krepko ustavimo. Naj prvo bodi, da Voš-njaka, naših liberalcev glavarja, v Celji ne vo-limo za poslanca. Potem si utegne vroči go-spod nekoliko odehniti. Morebiti potem previdi, da se večina Slovencev ne da premeknoti od bla-gega glasila vse za vero, dom in cesarja.

Nove volitve so blizo.

II.

Zdaj kmetski ljudje pazko imejte! Kedar v mesto pridete, tedaj lahko vidite, kako vojaki eksercirajo. Ali ob enem tudi zapazite, da so ve-jaki večjidel vzeti iz kmetskih prebivaleev. Ako pogledate v davkarijo, tedaj bodete našli večjidel kmetske ljudi z dačnimi knjžicami pod pazduho. Tudi v cerkvi bodete naleteli na več ljudi proste-ga stanu, kakor pa na gospodo.

A drugače tudi biti ne more. Kmetskih ljudi je 6krat več, kakor mestjanov. Oni plačujejo 3krat več davkov, kakor vsi „purgarji“, tržci, o-bitniki in veliki posestniki s k u p a j.

Zdaj pa pomislite, kako je število poslancev razdeljeno? Dunajski državni zbor bi imel šteti: 353 poslancev. Od teh volijo grajšaki: 86, me-stjani: 137, kmetski ljudje pa 130. Tedaj mest-

jani, katerih je 6krat manjše od kmetov ter 3krat manjše davkov plačujejo, vendar volijo 7 poslancev več, kakor kmeti.

Človek bi mislil, da bodo oni, katerih je največ in ki dajejo davkov najbolj obilo po krvi in po denarjih — tudi imeli največ poslancev.

No, to zdaj drugače ni. Vendar zamore drugače biti. To pa le, ako zdaj kmeti nobenega ne volijo, kateri bi z liberalci potegnol. Potem bo gotovo in kmalu boljše.

Kako pa dobre volitve srečno dognati, to je „Sl. Gospodar“ v 29. številki nekoliko pojasnil — in sicer gledé na imenitne volitve volilnih mož. Dnes pristavimo še nekoliko jako važnih opombic.

1. Z oblastili se sme edino le pri velikem posestvu voliti v državni zbor. Za druge skupine je to prepovedano po § 9. volitvenega reda za neposredne volitve. Vendar svetujemo tudi na kmetih pobrati pooblastila ondi, kder bi se bilo bati, da bi se jih liberalci vendar hoteli po-služiti.

2. Volilni zapisniki se ravno zdaj sestavljajo. V nje se mora zapisati vsak, kateri ima pravico voliti. To pa so po § 14. volitvenega reda za Štirsko, tisti kateri smejo voliti v srenjski zastop. Vendar ne vsi, ampak le tisti, kateri:

a) v srenjah s tremi volilnimi razredi spa-dajo v prvi in drugi razred. Tretji razred ne voli volilnih mož.

b) kateri v srenjah z menj kakor tremi vo-lilnimi razredi prvi dve tretjini vseh po svojih direktnih davkih v vrsto postavljenih srenjskih volilcev znašajo. In tem se zdaj pristavijo možje, ki imajo vo-lilno pravico brez ozira na dačo n. pr. duhovniki itd.

3. Vsak volilec sme svojo volilno pravico le enkrat in sicer le na kraju rabiti, kder na-vadno (redno) stanuje. Nihče ne sme ob enem vo-liti v mestu in na kmetih.

4. Volilni mož pa sme vsakdo biti, če je polnoleten in ima pravico v občinski zastop voliti, tedaj n. p. tudi mož, ki je pri srenjskih volitvah v tretjem razredu. Starost 30 let se zahteva edino le od poslancev.

5. Gospode duhovnike prosimo § 10. volit-venega reda za državni zbor ne prezirati. Ondi se veli, da volilci le iz med sebe t. j. iz med sosrenjčanov koga za volilnega moža postaviti smejo (aus ihrer Mitte). Tedaj se ima dobro gle-dati na to, ali ima oseba, katera je za volilnega moža namenjena v dotični srenji, tudi pravico vo-liti v srenjski zastop ali ne, t. j. ali je sosrenjčan ali ne. Če one pravice nima, (postavim: župnik, kaplan, učitelj itd. v srenji, kder ne stanuje) tedaj se naj gleda, da ga dotična srenja postavi za svojega častnega sosrenjčana (Ehrenbürger). Ta ima volilno pravico, in zamore vo-ljen biti, in se postavi na prvo mesto tistih, ki volijo brez ozira na davke, n. pr. duhovniki, uč-

telji, dohtarji, oficirji itd. Za častnega srenjčana se pa kdo tako postavi. Predstojnik pozove vse odbornike. O seji in o sklepu se sestavi zapisnik ali protokol, katerega predstojnik podpiše.

Sploh pa prosimo svoje prijatelje, da se dobro podučijo o volitvinskih zadevah. Treba je imeti 3 postave: volitvensko postavo za srenje — volitvenski red za deželni zbor štajerski in pa volitvensko postavo za neposredne volitve v dunajski državni zbor. Vse tri postave se lahko pogledajo pri predstojnikih. Novejša postava popravlja starejo.

Gospodarske stvari.

Poljske miši.

II.

Miši zamoremo pokončevati brez strupa ali z strupom.

Ako namerjavamo miši brez strupa pokončevati, izkopljemo na njihovi globoko luknjo, ki naj bo prav gladka, ali se zakoplje v zemljo precej veliki lonec, tako, da le rob iz nje moli; v te luknje ali lonce padajo miši in se med seboj zgrizejo ali jih pa potem človek pobije. Ako se okoli njihve izkopljejo globoke gladke grabe, tudi iz njih miši pobegniti ne zamorejo, in se lahko pokončajo. V Hildesheimu so našli v takem obkoku zjutra 1500 miši.

Pokončevanje miši s strupom bi bilo sicer veliko lažje in dober kup; ker se pa po strupu dela velika škoda, ker se namreč po njem zamori veliko človeku prekoristnih živali, kakor so mačke, konji, sokoli, lasice in lisice, ne kaže strupa v ta namen rabiti. Ako bi kdo le vsekakor s strupom miši pokončevati hotel, se mu zamore le priporočevati ogljeni barit (barita carbonica), ki je poseben strup za glodavce, drugim živalim pa ne škoduje. Ta strup (beli prah) se naj pomeša z rženo moko v kroglice, ki se na pripravnem mestu nastavijo.

Proti mišim pomaga gotovo največ zvirjad, ki se z mišmi hrani. Lisico prištevamo po starej navadi med prav škodljive zvirje; vendar bi pa bilo težko dokazati, da več škoduje nego koristi. Miši so lisici prav priljubljena hrana. Mi sicer nočemo lisico zagovarjati, vendar pa tudi oni nimajo prav, ki svojo živad brez varha puščajo, in potem lisico dolžijo, ako je vzela, kar ji je lepa priložnost ponujala. Ako se lisičina duplja ali tudi želoдец pregleda se najde pri njej največ mišjih ostankov; da njej pa tudi kuretina diši, kdo bi se temu čudil.

Drugi človekov zaveznik pri uničenju miši je mišolovec (Mäusehabeicht) jastrebovega plemena, ker, ako bi hotel sošteti miši, ktere v enem letu pokonča, bi jih nabrojil na tisoče. Ravno to velja tudi o sovah; vendar pa vidimo, da to žival po-

bija, kdor koli more. Gospodarjem bi bilo na korist, ako bi se tudi ljudje po kazenskej poti o resnici podučili.

Največa prijateljica človekova pri uničevanju miši pa je lasica. Kjer je lasica, tam te miši nikdar ne bodo nadlegovale. Lasica celo leto miši lovi; res da velikih miši zaužiti ne zamore; pomori jih pa tim več, jim kri izpije, ali jih tako za kratek čas davi. Pa tudi prekoristna in nježna živalica ima med ljudmi svoje sovražnike. V tej zadevi zamorejo največ pomagati učitelji v tem, da otroke o koristih teh živalic podučijo.

O okuliranju.

Prišel je čas, da se drugikrat v letu, in sicer kakor pravijo na spijoče oko, okulira. Ta način požaltnovanja je posebno uspešen pri vsem koščičastem sadju, pred drugim pa pri breskvah. Zato svoje čitatelje zdaj tega dela opominjamo in jim na kratko v glavnih potezah cel način pred oči predstavimo. Vzame se iz žlahtne mladike oko ali popek, ki bode še le na leto pognal in ki za letos spi, (toraj okuliranje na spijoče oko), in se v divjak tako vrine, da se z njim zraste in žlahtno mladiko požene. Prereže se namreč na divjakovem deblu koža, naj prej po dolgem, potem pa vrh tega prerezka po čez, blizo v obliki križa T. Koža se varno na oba kraja od zgoraj navzdol odluči in ščitek, (tako imenujemo oko z kožo) se v prerezek vrine, da se lub luba prime. Zdaj je treba obeze, za kar najbolje služi lipovo ličeje, pa tudi laneni ali pavolnati trak ali močen papir, ki je na notrajni strani z cepivnim voskom namazan in v trakovi podobi privezan. Z to obezo se potem rana, v kateri zdaj že ščitek, to je žlahtno oko tiči, varno obeže, vendar tako, da oko samo ni pod vezjo.

O bučelah.

V krajih, kder se bučele na ajdo vozijo, se to godi v sedajnem času. Na ajdi imajo najboljšo pašo in veliko nanosijo, ako je vreme ugodno. Zdaj si hrane za zimo pripravljajo in satovje z voskom trdno zamažejo. Ko panje ali koše na polnijo, naj se jim da navez ali nadstava ali pa naj se jim satovje izvzame, izprazni in zopet nazaj da, kar se pri Dzierdzonakih in s Hruškovo mašino lahko zgodi. Treba je tudi zdaj gledati na to, da posamezni panji niso brez matice kar se spozna, ako so bučele klaverne, malo letajo in trotov ne odganjajo in ne morijo. Takim naj se matica da, in ko se je bodo privadile, bodo zopet vesele in pridne. Če pa matice ni, naj se pa s kakim mladičem združijo, da roparice ne postanejo ali pa same roparicam v pest ne pridejo. Če pa tega ali unega nočeš ali ne moreš, jih pa boljše pomoriš, da vsaj nekaj haska od njih imaš.